Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2111/25
18.9.2025. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Филиповић, председника већа, Весне Дамјановић и Весне Павловић – Нинковић, чланова већа, у парници тужиоца "АИК банка" а.д. Београд, Булевар Михаила Пупина 115ђ, чији је пуномоћник Бранислав Ристић, адвокат из Београда, Таковска бр. 13, против туженог АА из ..., чији је привремени заступник Никола Пацић, адвокат из Београда, Устаничка бр. 174/53, ради дуга, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 9629/19 од 22.9.2021. године, након одржане расправе пред другостепеним судом дана 18.9.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 9629/19 од 22.9.2021. године и пресуђује:

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име дуга исплати износ од 441.553,50 динара са законском затезном каматом на износ од 341.577,96 динара почев од 06.06.2014. године па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова првостепеног и другостепеног поступка исплати укупан износ од 343.847,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу за период од 4.8.2011. године закључно са 4.12.2012.

године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе опредељеном у том ставу изреке, све у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавеже тужени да тужиоцу за период од 04.01.2007. године закључно са 04.07.2011. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе опредељеном у том ставу изреке.

Ставом трећим изреке, одређено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде, парничне странке су изјавиле благовремене жалбе, и то тужилац побијајући је у ставу другом и трећем изреке и тужени побијајући је у целости, из свих законских разлога.

У поступку испитивања правилности ожалбене пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 - други закон), овај суд је оценио да пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2, тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд као другостепени пази по службеној дужности. Међутим, у поступку пред првостепеним судом чињенично стање је остало непотпуно утврђено, због чега је овај суд у смислу одредбе члана 383 наведеног закона отворио главну расправу, па је након одржане расправе нашао да жалба туженог није основана, док је жалба тужиоца основана, из ког разлога је укинуо у целости побијану одлуку првостепеног суда и у смислу одредбе чл. 387 став 1 тачка 6 ЗПП донео одлуку о тужбеном захтеву.

Према утврђеном чињеничном стању у првостепеном и другостепеном поступку, правни претходник тужиоца Alfa bank Srbija a.d. Beograd, у својству даваоца кредита и тужени у својству корисника кредита закључили су уговор о готовинском кредиту на основу ког се правни претходник тужиоца обавезао да туженом стави на располагање износ од 313.000,00 динара, односно 3.986,31 евра по куповном курсу банке за девизе, са роком отплате од 72 месеца, при чему се тужени обавезао да на износ искоришћеног кредита плаћа правном претходнику тужиоца камату од дана пуштања па до дана враћања кредита, по стопи и начину утврђеном одлуком о каматној политици правног претходника тужиоца која буде у важности у периоду за који се обрачунава камата. У моменуту закључења уговора, правни претходник тужиоца обрачунавао је и наплаћивао редовну камату по том кредиту у износу од 14,55% годишње, а обрачун редовне и затезне камате вршен је месечно применом комфорне методе. Тужени се обавезао да пре коришћења кредита уплати депозит од 20%, односно износ од 62.600,00 динара, као и да ће износ искоришћеног кредита, умањен за учешће отплаћивати у 72 месечна ануитета, тако да први ануитет износи 81,42 евра и доспева за наплату 04.01.2017. године, а остали ануитети до 04-ог у месецу, при чему се доспели ануитет уплаћује у динарима, а висина се израчунава множењем ануитета израженог у ЕУР-у са продајним курсом банке за девизе на дан доспећа ануитета.

Уговором је такође било предвиђено да на све доспеле, а у року неизмирене обавезе према банци и на сва потраживања банке по овом уговору, тужени плаћа до момента исплате камату у висини и на начин утврђен важећим предлогом каматних стопа, каматне марже и осталих битних услова за спровођење одлуке о каматној политици банке. Висина каматне стопе, начин обрачуна наплате исте, као и све остале одредбе по том уговору су аутоматски променљиве, зависно од аката пословне политике правног претходника тужиоца и прописа које је правни претходник тужиоца био обавезан да примењује, при чему су се уговорне стране сагласиле да у току трајања тог уговора правни претходник тужиоца има право да на износ искоришћеног, а неотплаћеног кредита и на сва доспела потраживања по том уговору, врши без посебне сагласности друге стране промену стопе уговорене и затезне камате, као и начин обрачуна, у складу са законским прописима или променама пословне политике банке. Такође су се уговарачи сагласили да у току трајања уговора, па све до коначног измирења дуга, банка има право да ради заштите реалне вредности капитала примени ревалоризацију на начин који може бити законом утврђен или нужан за повраћај еквивалентне вредности искоришћеног кредита. Налазом и мишљењем судског вештака економско - финансијске струке, утврђен је дуг туженог према тужиоцу на дан 21.09.2010. године, када је према наводима тужиоца уговор раскинут, као и на дан вештачења, и то у две варијанте применом уговорене затезне годишње каматне стопе и применом законске годишње каматне стопе. Допунским налазом и мишљењем утврђен је дуг према тужиоцу у трећој варијанти обрачуна где је узет као датум раскида 21.09.2010. године, и утврђено стање дуга на дан овереног извода банке и на дан вештачења, као и у варијанти 4 у којој нема раскида уговора, тј. кредит је истекао регуларно по плану отплате. У обе варијанте (3. и 4.) ануитети су обрачунати по иницијално уговореној каматној стопи, а уплате прерачунате по куповном курсу на дан 05.06.2014.,односно 30.06.2017.године. Тужилац је прецизирао тужбени захтев у складу са четвртом варијантом, која се базира на томе да уговор није раскинут, тј. да је кредит истекао регуларно по плану отплате, да висину ануитета одређује иницијално уговорена каматна стопа, а уплате су прерачунате по куповном курсу банке, по ком је кредит и одобрен, те по овој варијанти на дан овереног извода банке (05.06.2014. године), главни дуг износи 305.633,14 динара, редовна камата 35.944,82 динара и затезна камата 99.975,34 динара, односно укупно 441.553,50 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, у првостепеном поступку првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца делимично основан. Наиме, одлучујући о приговору застарелости потраживања, првостепени суд је нашао да је исти делимично основан, те је полазећи од чињенице да у конкретном случају тужилац потражује главни дуг и редовну камату коју чине анутиет који за сваки месец износи 81,42 евра, те како ануитети у складу са чл. 372 став 2 ЗОО доспевају у року од 3 године, то је усвојио тужбени захтев за ануитете који су доспели за период 3 године пре подношења тужбе (08.07.2014.године), имајући у виду да из допуне налаза и мишљења вештака произилази да тужени након 20.09.2010. године није плаћао главницу ни редовну и затезну камату. Одлуку о законској затезној камати суд је донео на основу чл. 277 став 1 ЗОО, с обзиром да је тужени у доцњи од дана када је требало да плати сваки појединачни месечни ануитет.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање у првостепеном и

другостепеном поступку, по налажењу Апелационог суда, првостепени суд је погрешно применио материјално доносећи одлуку којом је у делимично одбио тужбени захтев тужиоца.

Наиме, погрешно налази првостепени суд да потраживање тужиоца из уговора о кредиту представља повремено потраживање ануитета којима се у једнаким унапред одређеним повременим износима отплаћује главница и камата и на које се примењује краћи рок застарелости из члан 372. Закона о облигационим односима. Ово стога што, ЗОО не регулише посебним одредбама рок застаревања потраживања из уговора о кредиту, па се на такво потраживање примењује општи рок застарелости од десет година, прописан чланом 371 наведеног закона. Општи рок застарелости се примењује и када се ради о потраживању враћања одобрених новчаних средстава која су доспела за време трајања отплате кредита, будући да потраживање појединачних ануиета предвиђених у плану отплате кредита, не мења правну природу таквог потраживања које представља потраживање из банкарског пословања по закљученом уговору о кредиту, дакле, ануитети по својој суштини представљају доспеле отплатне рате, па се застарелост таквог потраживања има ценити према банкарском правном послу из кога потичу. Стога, супротно закључку првостепеног суда не може се прихватити да се за ануитете који представљају износе новчаних средстава на име главног дуга и обрачунате камате који су доспели за време трајања отплате кредита, а који у свом укупном збиру дају износ новчаних средстава који чине предмет уговора о кредиту, примењује краћи рок застарелости из чл. 372 ЗОО.

Дакле, у конкретном случају ради се о потраживању новчаних средстава која су доспела за време трајања уговора и по својој природи представљају потраживање из банкарског пословања по закљученом уговору, а не ради се о повременом потраживању ануитета којима се у једнаким унапред одређеним повременим износима отплаћује главница и камата (члан 372. Закона о облигационим односима).

У том смислу, код чињенице да је тужени обвезник из закљученог уговора о кредиту са тужиоцем, те да потраживање тужиоца по основу предметног уговора није застарело, будући да од истека уговора о кредиту 4.12.2012. године па до дана подношења тужбе 09.07.2014. године, није протекао десетогодишњи рок застарелости из чл. 371 ЗОО, то је тужени у смислу одредбе чл. 262 и 1065 Закона о облигационим односима у обавези да тужиоцу исплати дуговане износе на име одобреног кредита.

Из допунског налаза и мишљења судског вештака и то варијанте 4 према којој је тужилац и прецизирао свој тужбени захтев, и која се базира на томе да уговор није ни раскинут, тј. да је кредит истекао регуларно по плану отплате, да висину ануитета одређује иницијално уговорена каматна стопа, а уплате су прерачунате по куповном курсу банке, дакле применом истог курса који је важио за обрачун кредита на дан потписивања уговора, а коју варијанту прихвата и овај суд, произилази да на дан овереног извода банке, (05.06.2014. године), главни дуг износи 305.633,14 динара, редовна камата 35.944,82 динара и затезна камата 99.975,34 динара. Следом изнетог, овај суд је применом одредбе чл. 262 и 1065 ЗОО, обавезао туженог да тужиоцу исплати наведене износе, са законском затезном каматом на износ од 341.577,96 динара, (збир главнице и редовне уговорене камате) почев од 06.06.2014. године,

будући да банка, као и сваки други поверилац новчаног потраживања, има права да на збир доспеле неизмирене главнице и обрачунате редовне уговорне камате захтева и затезну камату за период доцње, те је донета одлуку као у другом ставу изреке ове пресуде.

Овај суд је имао у виду и жалбене наводе туженог којима се истиче да је тужилац обрачунавао своја потраживања према туженом на основу ништавих одредаба уговора, јер је одредба уговора која предвиђа променљиву каматну стопу зависно од аката пословне политке банке ништава, што првостепени суд није ценио, али имајући у виду да је тужилац прецизирао свој тужбени захтев на варијанти налаза и мишљења вештака која се базира на томе да висину ануитета одређује иницијално уговорена каматна стопа, при чему је обавеза туженог према тужиоцу утврђена применом истог курса (куповног), који је важио и за обрачун кредита на дан потписивања уговора, на који начин је испоштовано и начело једнаке вредности узајамних давања, то су изнети наводи без утицаја на правилност побијане одлуке, јер су све последице евентуално ништавих одредби на овај начин отклоњене.

Одлука као у ставу трећем изреке, донета је у смислу одредбе чл. 153, 154, 163 и 165 став 2 ЗПП, па су тужиоцу досуђени трошкови које је имао у првостепеном и другостепеном поступку, при чему тужиоцу према Адвокатској тарифи важећој на дан пресуђења, припадају трошкови за састав тужбе и пет образложених поднесака у износу од по 13.500,00 динара, (укупно 81.000,00 динара), за заступање на шест одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, (108.000,00 дианра) за приступ на пет неодржаних рочишта у износу од по 11.250,00 динара, (56.250,00 динара), али је суд поступајући у границама опредељеног захтева за накнаду трошкова поступка досудио тужиоцу за састав поднесака укупан износ од 59.250,00 динара, за приступ на одржана рочишта укупан износ од 64.500,00 динара и за неодржана рочишта укупан износ од 30.000,00 динара. Тужиоцу припадају и трошкови вештачења у износу од 30.000,00 динара, трошкови постављања привременог заступника у износу од 78.645,00 динара, за судске таксе на тужбу и одлуку износ од по 13.095,00 динара. Тужиоцу су досуђени трошкови другостепеног поступка и то за састав жалбе износ од 18.000,00 динара и таксе на жалбу и другостепену пресуду износ од по 18.631,00 динара, док му трошкови приступа на рочиште пред другостепеним судом, нису досуђени јер исте према опредељеном захтеву није ни тражио, тако да укупно досуђени трошкови износе 343.847,00 динара, све одмерено у складу са важећом Адвокатском и Таксеном тарифом

Одлука као у ставу четвртом изреке донета је у смислу одредбе чл. 165 ст. 1 ЗПП, а имајући у виду да тужени није успео у жалбеном поступку.

Председник већа - судија
Весна Филиповић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић